

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanj se
sena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicijska na
Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. -- kr.
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Rojaki.

Volitve poslancev za državni zbor dunajski
so napovedane! Kmetke naše občine volijo
24. junija, mesta in trgi 30. junija. Ljubljanska
kupčijska zbornica 1. julija in veliko posestvo
3. julija.

Komaj mesec dni in treba bode našim
možem, ki imajo volilno pravico, stopiti na
volišče.

Odveč bilo bi obširno razkladati, kako
neizmirno važne so ravno te volitve,
po katerih gre pred vsem za to, da se prihod-
njemu državnemu zboru predružači ona večina,
ki je zadnjih 6 let gospodovala na Dunaji.

Zdaj, rodoljubi! gre prav za to, da ne
še iz spomina nam izbrisane preblage besede
cesarjeve postanejo resnica: „Tako, kakor do-
zdaj, ne more več dalje biti“ — in: „Mir
mora biti med narodi mojimi!“

Da se izpolnejo te besede Njegovega Ve-
ličanstva, bodo vsi lojalni državljani avstrijski
zastavili vso svojo moč v to, da naša, to je
državnopravna stranka zmaga v prihodnjih vo-
litvah in si tako nakloni priliko, razodeti pri-
hodnjemu državnemu zboru, da tudi Slovenci
hočemo ustavo in da še prav iskreno hrepe-
nimo po ustavi, ali po ustavi taki, ki je
pravična vsem narodom habsburške monar-
hije, — in da tudi mi Slovenci se poganjamo
za svobodo, a za svobodo pravo in ne za
óni laži-liberalizem, ki dandanes svo-
bodo in napredek pred vsem drugim v tem
išče, da zatira verske in národne svetinje
naroda slovenskega!

Da pa se, kakor drugej, vsestransko vred-
tudi pri nas na Kranjskem volitvena akcija,
osnoval se je v Ljubljani centralni narodni
volilni odbor, obstoječ iz mož, katerim je na-
rod naš že zaupanje izkazal s tem, da jih je
volil v deželni zbor kranjski ali za odbornike
v mestni odbor ljubljanski, in še nekterih
druzih spoštovanih rodoljubov. Tako sestavljeni
centralni odbor si je za svojega načelnika iz-
volil dr. Jan. Bleiweisa.

Prva skrb centralnemu odboru je, da se po
deželi osnujejo volilni pododbori, ki v vsem,
kar se volitev tiče, imajo biti desna roka glav-
nemu odboru. Za to on ravnokar razpošilja
rodoljubom po deželi dotične pozive.

Kar bode še drugega v dosego srečnih
volitev treba, naznanjali Vam bodo dragi ro-
jaki, poznejši oklici odborovi in pa naši narodni
časniki.

In tako, rodoljubi, iskreno in z združeno
močjo na delo, da zmaga dobra naša in pra-
vična stvar!

V Ljubljani 26. maja 1879.

Za národni centralni odbor:

Dr. Jan. Bleiweis,
odborna predsednik.

Vodilo za državne volitve.

II.

Kdo pa ima volilno pravico in se
toraj mora sprejeti v volilni ime-
nik? Glavno pravilo je: Vsi polnoletni
avstrijski državljani, ki imajo pra-
vico voliti za deželni zbor, imajo tudi
pravico voliti za državni zbor.

4. V kmečkih občinah s tremi
volilnimi razredi imajo tedaj volilno
pravico vsi davkoplačevalci in občani, ki so
vrstni v prvi in drugi volilni razred. Vo-
lilci tretjega razreda odpadejo. V občinah, ki
imajo samo dva ali en volilen razred, pa
imate volilno pravico samo prvi dve tretjini
vseh občinskih volilcev, kakor so
v red postavljeni po velikosti pravega davka,
ne pa samo tisti volilci, ki plačujejo dve tret-
jini vsega davka, kakor so v nekterih krajih
n. pr. v Metliki in Črnomlju doslej
ravnali. Tudi to smo zvedeli iz me-
dajnega vira in če bi kje kak župan ali
okrajni glavar drugači ravnal, naj se zoper
župana vložijo pritožba pri okrajnem glavarju,
zoper okrajnega glavarja pa pri deželnem pred-
sedniku ter naj se ob enem reč naznani ljub-
ljanskemu volilnemu odboru, ki bode skrbel
za naglo rešitev te zadeve.

K tem volilem se se prištevajo vsi tisti,
ki imajo po svoji osebni lastnosti pravico v ob-
čini voliti, namreč: a) duhovni v dušnem pastir-
stvu; b) dvorni, državni, deželni in javnih zalog
vradniki; c) oficirji in vojaški družniki z oficir-
skim naslovom, ki so v pokoju, ali pa so se službi
sicer odpovedali, pa si vojaško čast pridržali; d)
vojaški družniki brez oficirskega naslova, in
vojaški vradniki v boji, v službi ali pokoju, če
ne spadajo k nobenemu vojaškemu krdelu; e)
doktorji in ranocelniki, ki so v Avstriji dobili
diplomo in imajo v občini ali javno cesarsko
službo ali pa domovinsko pravico; f) načel-
niki in višji učitelji ljudskih učilnic, pa vodje,
profesorji in učitelji višjih šol v občini; g)
častni meščani, tržani ali srenjčani. —

Volilem se prištevajo tudi domače skup-
ščine (korporacije), zavodi (vstanove), društva
in naprave, ki od posestva, obrtnijstva, ali
prihodka plačujejo vsaj že leto dni pravi in
zadosten davek.

B. V mestih in trgih s tremi vo-
lilnimi razredi imajo volilno pravico vsi
volilci prvega in drugega razreda, in razun
njh tudi še vsi volilci tretjega razreda, ki
plačujejo vsaj po deset goldinarjev pravega
davka. V pravi davek se pa mora všte-
vati tudi tretjinska priklada, kar
smo tudi prav zanesljivo zvedeli. Če bi toraj
kje kak župan ali kak okrajni glavar te pri-
klade ne hotel všteti, naj se zopet vložijo pri-
tožba, kakor smo že zgoraj omenili, in več
ob enem naznani volilnemu odboru. — V ob-
činah z dvema ali enim volilnim razredom

pa imate volilno pravico samo prvi dve
tretjini vseh občinskih volilcev, kakor so v
red postavljeni po velikosti pravega davka.
K njim se še prištevajo vsi že gori pri kmeč-
kih občinah omenjeni občani, ki imajo po svoji
osebni lastnosti volilno pravico.

C. Kot veliki posestniki imajo volilno
pravico vsi, ki od enega ali od več v deželno
knjigo vpisanih posestev plačujejo najmanj po
100 gl. direktnega davka s tretjinskim priklad vred.

Izmed ravnokar imenovanih pa vendar
ne smejo voliti in tudi ne izvoljeni biti: a)
Osebe, ki stoje pod varstvom ali kuratorstvom;
b) vsi, kateri se kot ubožci iz javnih ali občinskih
sredstev oskrbujejo, ali so bili zadnje leto
pred volitvijo tako oskrbovani; c) osebe, nad
kterih premoženjem je razpisan konkurs, dokler
je konkurzna razprava; d) osebe, ki so bile v
kazni obsojene zaradi kacega hudodelstva ali
zaradi tatvine, nezvestobe, goljufije. Ta na-
sledek pri hudodelstvih velezidaje in njene
sokrivde, kalenja javnega miru, hujskanja zoper
državno vstavo, vstaje, upora, nevarnega žu-
ganja ali silnega napada vradnih oseb, javnega
posilstva, silnega ravnanja zoper korporacije
ali od vlade osnovane shode, težkega teles-
nega odškodovanja, dvovoja in njegove sovde-
ležbe, zavoljo podpore pri hudodelstvih s pri-
krivanjem ali nezabranjenjem, zavoljo potu-
hane dane vojaškim beguncem, pri drugih hudodel-
stvih, če je bil krivec obsojen vsaj za pet let,
mine še le po izteku desetih let in razun tega
po izteku petih let, pri obsodbi zavoljo tatvine
nezvestobe in goljufije ali sleparije pa mine
tri leta po prestani kazni.

Vsak volilec sme le enkrat voliti in sicer
osebno. Samo veliki posestniki smejo ktere-
ga drugega velikega posestnika pismeno pooblastiti,
da za nje voli, če se osebno volitve nočejo ali
ne morejo vdeležiti.

Kdor ima volilno pravico v velikem po-
sestvu in ob enem tudi še v kaki mestni ali
kmečki občini, sme le v velikem posestvu vo-
liti; kdor ima volilno pravico v kaki mestni
ali trški in ob enem tudi v kmečki občini, sme
le v mestni skupini voliti; in kdor ima volilno
pravico v več občinah, voli tam, kjer navadno
stanuje, če pa nikjer nima pravega stanova-
lišča, voli tam, kjer največ davka plačuje.

3. Ko je volilni imenik v redu, naj ob-
činski volilni odseki gledajo na to, da vsi, ki
so v imeniku, res tudi volit gredó. Oni na-
vadno že od prejšnjih volitev sim poznajo, kdo
je zanesljiv in kdo ne, ter naj po vsi moči
omahljivim prigovarjajo in jih vtrjujejo, malo-
marne spodbujajo, nevedne podučujejo, nasprot-
nike zavračajo, se ve da brez prepira, jeze ali
sovraštva.

4. Ti možje ali občinski volilni odseki
naj se potem pogovoré, kateri volilni možje naj
se pri prvotnih volitvah kmečkih občin izberó.

Državne volitve se imenujejo sicer nepo-
sredne samo za velike posestnike in prebivalce

mest in trgov, ki res naravnost volijo svoje poslance za državni zbor. Kmečko ljudstvo pa svojih poslancev ne voli naravnost, ampak voli najprej volilne može, kakor za deželni zbor, in ti volilni može še le izvolijo poslanca. Zato je pa volitev volilnih mož v kmečkih občinah silno važna. Ker če boste za volilne može izbrali poštene, značajne, razumne, previdne in zanesljive može, vam bodo oni gotovo tudi pravega poslanca izbrali, ki se bode na Dunaju res potegaval za vaše splošne, ne pa za svoje lastne in osebne koristi. Občinski volilni odsek naj take može izbere in naj gleda na to, da so to može, ki uživajo splošno zaupanje in spoštovanje; zlasti naj pa nikar ne prezrtistih mož, ki so bili že pri prejšnjih volitvah volilni može in so že dejansko pokazali, da kakor skala stojé za pravično in resnično domačo reč in da jih nobena zvijača, nobeno sladkanje, nobeno žuganje ne predrugači. To so v volilni borbi že skušeni može, zato naj jih odsek tudi zdaj najtoplejšje priporoča, ter iz vseh moči dela na to, da jih bodo vsi volili enoglasno.

5. Občinski volilni odseki naj gledajo tudi na to, da se bo vsaki občini določilo postavno število volilnih mož. Navadno je pri državnih volitvah več volilnih mož, kakor pri volitvah za deželni zbor. Za vsakih 500 prebivalcev namreč se izvoli en volilen mož, za ostanek, kar ga je, ko se število prebivalcev razdeli s 500, in ko bi bil tudi le en sam, velja pa zopet za enega volilnega moža. Pri volitvah za deželni zbor se ta ostanek še le šteje, ako znaša najmanj 250 ljudi, in zato bo marsiktera občina imela za državne volitve več volilnih mož, kakor za deželne. Naj tu sledi par zgledov. Občina Kostelj na Kočevskem ima 3517 prebivalcev in voli za deželni zbor 7 volilnih mož, za državni zbor pa jih mora imeti 8, ker ostanek 17, ki se pri deželnih volitvah ne šteje, pri državnih volitvah velja že za enega volilnega moža. Občina Velike Lašice šteje 542 prebivalcev in voli za deželni zbor enega, za državni zbor pa dva volilna moža. Občina Sodražica ima 2660 prebivalcev in voli za deželni zbor 5, za drž. zbor pa 6 volilnih mož.

Županje zahtevajte, da naj vam pri okrajnem glavarstvu naznanijo število občinskih prebivalcev, kakor se je pokazalo pri zadnjem ljudskem števili koncem l. 1869, in potem boste sami vedeli, koliko volilnih mož ima vaša občina voliti.

Občine, ki nimajo 500 prebivalcev, volijo po enega volilnega moža.

6. Občinski odseki naj tudi pazijo, da vradniki in briči zlasti po mestih in trgih volilcev ne bodo begali in za nasprotno stranko agitirali, ker vlada sama želi, da naj vradniki ostanejo nepristranski in objektivni in naj se ne potegujejo za nobeno stranko.

Opomin rodoljubom.

Začelo se je daniti tudi nam avstrijskim Slovanom. Vendar se na Dunaji ozirajo le bolj na Čehé; na nas Slovence so skoro pozabili, ker nas ne uvažajo več dosti, odkar smo propadli pri volitvah za deželni zbor kranjski, ter mislijo, da je naša moč že zdrobljena.

Kdor pa razmere natančneje pozna, nam bo pritrdil, da nam je Vestenek več koristil nego škodoval; njegovo brezozirno početje odprlo je ljudem oči, in marsikterega v naš tabor pripeljalo, ki je bil prej nasprotnik, dokler je ustavoverna stranka bolj solidno borila se z nami. Narodna zavest je bolj zbudjena, nego

pred šestimi leti, mi smo se okrepili. Zato moramo dunajski vladi in vsem avstrijskim strankam pri volitvah pokazati, da smo, da smo krepkejši od prej, in da se preko nas nikakor ne sme na dnevni red. Če nas zdaj še prezirajo in govoreči o spravi s Čehi o nas ne besede ne črhnejo, hočemo in moramo jih mi prisiliti, da bodo računali tudi z nami in da bodo spoznali, da sprava s Slovani še ni dovršena, dokler smo nezadovoljni mi Slovenci.

Najbolje pa bomo to dosegli, ako kolikor mogoče poslancev na Dunaj pošljemo, ki se bodo za nas potegnili, ako ne samo obdržimo sedanjih volilnih okrajev, kjer so bili voljeni naši kandidati, ampak še novih pridobimo. Kedar bodo naši nasprotniki videli, da mi ne omagujemo, ampak da še napredujemo, začeli bodo bolj spoštljivo o nas misliti in govoriti, in pri spravi, ki jo nameravajo narediti s českim narodom, morali se bodo ozirati tudi na Slovence.

Nadalje je vredno pomisliti še to: ustavoverci so se razcepili na tri stranke, in ena teh strank je v odločnem nasprotju z vlado. Slovenski poslanci tedaj ne bodo vedno v manjšini, kakor dozdej, ampak se zna primeriti, če v količjak vgodnem številu tje pridejo, da jih bo ta ali ona stranka na svojo stran vabila, in pri takih kompromisih znamo si pridobiti marsikako koncesijo.

Važen bo prihodnji državni zbor tudi zavolj tega, ker bo pretresaval gospodarsko vprašanje, in več zastopnikov ko bomo imeli, lože se bodo potegnili za koristi in potrebe našega naroda.

Iz vsega tega je pač dosti jasno, kolike važnosti so prihodnje volitve v državni zbor. Zato ne bo odveč, ako naše rodoljube vse k skupnemu delu skličemo. Ako hočejo kedaj kaj za narod storiti, prišel je čas za to, zdaj pri volitvah naj pokažejo svoje rodoljubje! Delati moramo vsi, nihče se ne sme na druge zanašati. To je, kakor v vojski: vsak vojak se mora srčno bojevati, ne gledé na to, kaj drugi poleg njega delajo; le tako je zmaga mogoča; ko bi vojaki rekali: „jaz se bom skril“, drugi: „jaz se bom bolnega naredil“, tretji: „jaz ne morem več naprej, sem preveč lačen in vtrujen“, četrtri: „kaj meni mar, ali zmagamo, ali ne!“, prašamo: ali je mogoče, da bi taka armada zmigala? Tako je tudi pri volitvah: če bo vsak domoljub svojo dolžnost storil, potem bomo praznovali veselo zmago. drugače pa ne. Zamuda, zamera, zguba, te in podobne besede se ne smejo slišati med nami, če hočemo zmagati. Vsaka zmaga hoče imeti nekaj žrtev, brez žrtve ni zmage. Tudi v vojski ne morejo vsi živi in zdravi nazaj priti, nekaj jih mora pasti v blagor domovine, tako moramo tudi mi nekaj pretrpeti, če hočemo kedaj zagledati zarjo narodne svobode. Te žrtve pa bodo dober sad prinesle za ves narod in za naše potomce. Saj ne bo brez žrtev in zgube tudi, ako propademo; skušnje učé, da zmirom več vojakov pade, kedar bežé, nego tačas, kedar sovražnika pogumno primejo in naskakajo, poleg teh zgub in žrtev mora premagana država pa še vojno odškodnino plačati. Tako bomo tudi mi volilne stroške imeli, če prav propademo, vsled propada pa bi trpel ves narod, in v drugih oblikah bomo plačali tudi vojno odškodnino. Če se tedaj žrtev nikakor ogniti ne moremo, ali bi ne bilo nespametno, ko bi mi z mlačnim duhom šli v volilni boj, da bi morali poleg stroškov in žrtev še sramoto in dolgoletno materialno zgubo terpeti, žrtve pa bi bile vse zgubljene. Žrtve in boja se ne moremo vbriniti, vrzimo

se tedaj pogumno v boj, da nam bodo žrtve vsaj kak sad donesle.

Vsak izobraženi rodoljub je zdaj kakor častnik (oficir) v vojski, od njega je odvisna zmaga v dotičnem okraji, kdor zamudi svojo dolžnost in za volitve nič ne stori, akoravno vidi, da bi bil potreben, tak je podoben izdajalcu domovine, in zasluži, da se postavi pred narodno sodbo, kakor se postavi svoje dolžnosti nesvestni častnik pred vojno sodnijo. Veča čast naklada tudi večé dolžnosti, in kdor je na glasu kot narodnjak in rodoljub, pa ne stori svoje domovinske dolžnosti, tak se mora zbrisati iz zlate knjige, v kateri so zapisani prijatelji in pokrovitelji našega roda.

Oče je dolžan, braniti svojo rodbino; vsak državlján je dolžan, braniti svojo domovino, bodisi z mečem, bodisi s peresom in umom, bodisi z glasovanjem pri volitvah; kdor pa te dolžnosti neče spolnovati, ampak živi le za svoj trebuh, takemu naj bi se vzele vse državljske pravice, ker ni vreden, da živi pod varstvom svojih rojakov in domačih postav, ni vreden da vživa sadove domovinske zemlje, da posluša glas domače govorice, ni vreden, da pije studenčnico iz domačega hriba in da diha zrak domačih planin. Ljudje ene dežele, ene domovine, enega roda navezani smo drug na drugega, nihče ne more sam za se živeti, da bi ne poptreboval sosedá, nihče tudi ne more sam domovine braniti; sebičnjaki, ki govoré: „jaz se ne mešam v take reči, kaj meni volitve mar, meni ne dá ne Slovenec ne Nemec ničesa“, taki ljudje goljufajo domovino za žrtvo, ki jo je vsak domovini dolžan; drugi bolj poštení in vestni možje morajo potem dvakrat, trikrat toliko storiti, da domovino rešijo propada in sramote, in da se onim sebičnežem in lenuhom, ki nečejo pomagati, nič hudega in nobena krivica ne zgodi.

Vsak je bedak in ostrega poduka ter posvarila vreden, kdor misli in pravi, da od domovine in od naroda nič nema. Kaj ni to velika dobrota, da je izgojen med omikanim, civiliziranim narodom, da je že od matere podočen bil v sveti veri, da mu je dana priložnost izobraziti se, da mu ni treba ostati divjak, da je izgojen v lepih domačih in krščanskih šegah in nazorih, da se mu um in srce vodi na pravo pot, da mu je narod podal lep in bogat jezik, s katerim zamore vse svoje misli izraziti, in požlahtniti svoja čutila? Ali ni to velika dobrota, da je rojen v kultivirani deželi, kjer mu raste na desni strani pšenica, na levi cvetlica in žlahtna trtica, da se mu ni treba boriti z medvedi in volkovi, ne z divjimi ljudmi, da mu ni treba jesti koreníc in zavijati se v zverinske kože? Kaj vse to ni nič? Kaj bo tak bedasti človek še zmirom trdil, da od domovine nič nema? Tacega bi bilo bolje namazati z brezovim oljem, namesto ponižno prositi in nagovarjati ga, naj vendar svojo dolžnost stori, in naj domačega poslanca volit gre.

Dosti jih imamo, hvala Bogu, na Slovenskem možakov, ki drugače mislijo, in ki svojo domovino pošteno ljubijo. Do teh se obračamo, in jim pokladamo na srce, da je njih sveta dolžnost, v delo stopiti zdaj ob času volitev, in vse žile napeti, da ne pademo nasprotnikom v roke, ki nas ne ljubijo in nam nič dobrega ne žele!

Oblažene krajine.

Pod tem naslovom prinesle so „Slovenské Nár. Noviny“ premisleka vreden članek o posedenih deželah — Bosni in Hercegovini. Med drugim pišó tudi naslednje: „Staro gospodar-

stvo begov (turških velikoposestnikov) cvete kakor poprej: ti sami so posestniki zemljišč, in kar je že skoro brez varstva. Desetina in vsi drugi davki tirjajo se z neizprosno ostoprostjo; polja, napojena z vrelo krvjo srbskih prebivalcev, oddajajo se naseljenim Nemcem in židom, hiše po mestih kupujejo samo ti. Nedorasle sirote oblačijo se po vzgledu slovaških siromakov iz gornjega Trencina.

Na pogin srbske narodnosti deluje se brez dvojbeno. Izmed 200.000 ubežnikov, vteklih na avstrijsko zemljo, povrnilo se je v domovino komaj 50.000, in od teh jih je poginilo 20.000 za gladom, zimo in bedo.

Vrh tega pa se je zatrosila v te krajine, ki so bile nekaj vzor pravosti, preprostosti, postrežljivosti in ženske sramožljivosti, cela druhal ljudi želečih si lahkega obogatitja, goljufov, skratka, zašla je v te dežele neka nemravna in površna sodrga, kakoršne je pri zapadnih narodih na stotine. Ni mogoče popisati to gospodarstvo. — Srbsko ljudstvo ni bilo še nikdar v takovem stanu. Dokler je zdihovalo pod vladno turško imelo je vendar s čem se nasititi, ter odeti si nago telo. A sedaj mré glada, plačuje tretjino in desetino iz zemlje, ki je nasitena s krvjo junakov borivših se za svobodo dežele.

Želod in trava sta njegovo jedilo. Skoro vsaki dan dejan je kak vodja v zapor; tako so nedavno zaprli Stojana Kovačevića in Boško Gaizina. Vojvoda Bogdan Zimunić pisal je trikrat v Beč na najvišje mesto, da narod glada gine, a zastonj. Za to pa je zgubil svoj sodniški posel, kterege je prej oskrboval. Zavrženi narod jel je toraj zopet misliti na dolge puške in na rodni svoj handžar. Na podporo ni mogoče niti misliti.

Ubogi Hercegovci gledali so svobodo, a pali so v propad glada. Visoko nebo jih ne doseže, neusmiljena zemlja pa jih noče na enkrat pogoltniti. Neki Samaritan razdal je med gladne Hercegovce kruha. Prišla je k njemu starka iz Nevesinja, kateri ni ostalo nič razen svobode. „Za Boga, pomagaj mojemu sinku!“ vpije; „imela sem tri sinove, dva sta pala pri Muratovici, tretji zamrl je pri Vučjem Dolu. Ne žalujem za njimi, da so ugasnili v boji za svoj narod, ali bolešno mi je, neiznosno bolešno, da se je prelivala hercegovska kri — prav zastonj! Po mojih sinovih ostalo je osem dečkov; došli so Švabi, in že sta dva umrla glada! Gospod, smrt glada, to je pasja smrt! „Takovi dogodki niso redki. Kdor je videl poprej narod hercegovski, ga sedaj niti ne pozna. Ljudje se zbirajo tu in tam enaki mrtvecem, bosí, brez obleke, brez podstrejšja in brez kruha. Če pridejo s prošnjo k svojim tlačiteljem (turkom), pravijo jim ti: „Pogini zver! Naj ti pomaga knez črnogorski ali Rusija!“

Živino, kolikor so je prignali Hercegovci na avstrijsko zemljo, morali so prodati na pol zastonj, da bi nasitili svojo deco. Pisatelj teh vrstic videl je z lastnimi očmi, kako so bili obloženi ubežniki s tako slabo koruzo, kakoršne bi pri nas niti najrevniši berači ne marali. Sovrašstvo uradništva proti temu ubogemu ljudstvu je grozno in gujusno; da bi ne prišli s temi „morlaki“ v dotiko, spustili so iz prva po vrh vreh napoljene s turšico gladnemu ljudstvu čakajočemu celo noč v kočah.

Drago orožje so jim pobrali in tako so sedaj revnejši, nego so bili poprej pod najokrutnejšim pašo. Da naša vojska ne razširja pravosti in omike, je stara reč. In te vse trpi ljudstvo, ki je prvo zgrabilo za orožje slovansko, za katero je krvavela Črnagora in

Srbija, za katero so se razvnela ruska srca, za katero je čutil vsak Slovan — to trpé naši rodni bratjisedaj, — ko bi imeli uživati sad prejšnjih velikih bojev.“

Reči moramo, da smo brali te vesti s srčno žalostjo; milo se nam dozdeva, ko slišimo o taki revščini naših bratov na jugu. A mi upamo, da se ta nezgoda nesrečnemu narodu kmalu odvrne, da se tamo uravnajo gospodarske razmere, ter da jim s solncem svobode zasveti tudi kmalu prava luč blagostanja.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 26. maja.

Volitve za državni zbor se bodo vršile na Kranjskem: za kmečke občine dne 24. rožnika, za mesta 30. rožnika, za trgovinsko zbornico 1. julija, za veliko posestvo 3. julija. Tedaj imamo le še malo časa, in treba je hitro delati. Po deželi naj se nemudoma osnujejo pododbori, in naj se dela pridno lotijo. Ker se bo volitev volilnih mož za kmečke občine v kratkem vršila, zato je skrajni čas, da rodoljubi svojo dolžnost storé, posebno v dvomljivih okrajih: Maribor, Velikovec, Beljak, Trebno-Kočevo, Tolmin.

Politično društvo „Edinost“ v Trstu bo tudi prav ukrenilo, ako našim istrskim bratom nekoliko pod pazduho seže. Časa pa ni prav nič zamuditi.

Kteri dan bodo volitve na Štajarskem, Goriškem in Koroškem, tega še danes tukaj v Ljubljani ne vemo. Do srede mesca julija pa bodo volitve po vseh deželah končane.

Od **nemškutarskih** kandidatur se še nič ne vé. Dr. Schaffer bo spet za Ljubljano kandidiral. Ali res ne morejo boljšega dobiti? Kam bodo Dežman a potisnili, se še ne vé; kajti težko da bi spet na Dolenjskem kandidiral, kjer jim je toliko reči obljubil, po šestih letih pa prazen domu prišel. Ravno tako malo je verjetno, da bi dr. Suppan v gorenjskih mestih voljen bil, ker se zá-nje v šestih letih nikoli ni oglašil.

Čehi kažejo malo veselja, stopiti na prazne obljube v državni zbor. Oni pravijo: „Mi hočemo garancij, da nam bo narodni obstanek zagotovljen; kdo nam pa za to dober stoji, da bo vlada ali ustavoverna stranka svojo besedo nam nasproti držala, kedar nas enkrat v državni zbor zvabijo?“ Kako malo resne volje ima vlada, Čehom nasproti priti, to vidimo iz pisanja uradnih in oficijoznih listov, kateri veliko bolj zmirljajo česke voditelje, nego neodvisni nemško-liberalni listi. Dokler ne bodo odstopili Stremayr, Glaser in Depretis tako dolgo ni misliti na spravo.

Vnanje države.

Na **Nemškem** je bila v državnem zboru potrjena Bismarkova postava o žitni colnini. Bismark je dve uri govoril za svoje predloge. V svojem govoru je omenil, da tiste dežele še niso najbolj srečne, kjer je žito dober kup; nasprotno, več ko je v kaki deželi zaslužka in denarja, draži je živež. Če je prav žito poceni, kruh je vendar enako drag ko prej, ker žitni kupci pač obogaté, drugim pa s tem ni pomagano. Govornik trdi, da Nemčija sama toliko žita pridela, kolikor ga potrebuje. (?) Kupčijska sistema, da se domače železnice prepuščajo tujim trgovcem, ki nam potem tako konkurenco delajo, taka trgovina je bolj mednarodna, nego narodna. Bismark priznava, da je kmečki stan najbolj zatrt in da preveč bremen nosi, zato je treba bremena nekoliko poravnati, da bodo tudi drugi kaj no-

sili, če ne, mora kmečki stan, in z njim Nemčija konec vzeti.

Kmečki stan svoja bremena voljno prenaša, pa bati se je, da enkrat ne bo mogel več toliko nositi. Liberalno-meščanska stranka nema nobenega srca za kmetovalca. — Med meščansko-liberalno stranko je velika poparjenost, in deloma tudi razkačenost, ker je zgubila večino v državnem zboru, in ker je Bismark neče več podpirati. Strašno jih peče, da se je celó Bismark kmeta spomnil, česar oni niso nikdar storili, ampak raje z bogatimi judi bratili se. Zdaj se bojé, da bo Bismark s kmečkim stanom v zvezo stopil, in predprave meščanov odpravil.

V nemškem državnem zboru odločuje zdaj katoliška stranka, ki je bila še pred kratkim tako zaničevana, da so njene ude vedno imenovali „reichsfeinde“. Tako se na svetu vse spreminja. Ko bi se hotelo tudi v Avstriji!

Grki so začeli **Turkom** z vojsko groziti, ker vidijo, da drugače nič ne dosežejo. Zbrali so bojda že 25.000 mož na meje. Morda bo pa to le demonstracija. Razun **Francoške** je ni vlade, ki bi hotela Grke dejansko podpirati.

Domače novice.

V Ljubljani 26. maja.

(**Volitve za državni zbor**) se bodo na Kranjskem vršile za kmečke občine dne 24. junija, za mesta 30. junija, za trgovinsko zbornico 1. julija, za veliko posestvo 3. julija.

(**Banka „Slavija“**) je dne 15. t. m. imela v Pragi svoj letošnji občni zbor. Iz računskega sporočila posnemamo, da je njeno premoženje koncem leta 1878 znašalo 4,198.702 gl., poroštvene in rezervne glavnice pa 4,083.495 gl. 99 kr. Različnim založnicam posodila je banka sama v teku vlnskega leta blizo šest sto tisoč, svojim članom pa na menjice, police, zemljišča in druga zagotovila čez poldrugi milijon goldinarjev. Različnim občinam je doslej razdelila 122 štirikolesnih brizgalnic in med temi 7 na Slovenskem; letos se bode v smislu pravil zopet razdelilo 9 brizgalnic, od katerih pripada ena tudi na celjski okraj. Škod je plačala banka v desetih letih svojega obstanka 20.383 v skupnem znesku 3,846.454 gl. 82 kr. Gotovo velikansk vpeh, ako se pomisli, da je banka „Slavija“ bila ustanovljena 1869. leta s 3000 gl., beri tremi tisoč goldinarji. — Letošnji občni zbor votiral je različnim slovanskim kulturnim zavodom denarne podpore in med temi tudi „Matici Slovenski“ in „Narodni šoli“ vsaki po 100 gl. Banka „Slavija“ je toraj edina pri nas zastopana zavarovalnica, ki se spominja tudi naših narodnih zavodov.

(**„Slovenski Gospodar“**) v Mariboru se je v zadnji številki zagnal ljuto v „Slovenca“ zaradi dopisa v 55. številki, „iz Celja“ in ga klesti prav s hribovsko gorjačo, le ne kolne še ne, drugače je pa ves prav „tolminski“. Preveč razkačenemu človeku, če slepo krog sebe brca, se ljudje smejejo, tudi nas je silil smeh, ko smo brali „Gospodarjev“ sermón, na kterege bi prav nič ne odgovorili (kakor smo že par takih neslanih burk vrednika tega lista čisto prezrli), ali ker mož, kakor se vidi, vsled prejšnjega molčanja na nas čedalje več „šnajd“ dobiva, smo že zavoljo sebe in svojih bralcev primorani, o zadnjih njegovih insultah z njim spregovoriti resno besedo.

Nemški pregovor pač pravi. „den Sack schlägt man, den Esel meint man“; ali „Slov. Gospodar“ tu ne le tolče ob „žakelj“, ampak

ga tudi trga, in ta „žakelj“ ima meso, toraj tudi ni brez občutka. Da bi bil „Gosp.“ naš dopis (o katerem smo pa mi že sami odločno izrekli, da izraža le mnenje dopisnikovo, ne naše) zavrnil na mirni poti, kakor je pisan, slobodno mu, nas bi to nikakor razjarilo ne bilo, ker ne štejemo ne sebe, ne svojih dopisnikov med nezmotljive ljudi; ali če pošlje našega dopisnika s „Slovencem“ vstric skoz svoje palice in po obeh enako udriha, vendar ne moremo molčati, ker toliko ponosni smo že še na svojo „taktnost“ in „modrost“, da se nobene ne bomo učili od pisatelja „Gospodarjevega“ dopisa „iz Maribora“, mi vemo dobro razločiti reč od osebe, vzlasti strastne mrzuje do posameznih oseb smo se že davno odvadili, če smo je kdaj kaj imeli, tudi osebna občutljivost nam je že davno otrpnila, to nam bo „Slov. Gospodar“ vsaj na tihem sam pripoznal.

Za njegovo drugo zmerjanje in sumničenje se toraj ne brigamo toliko, pač pa se moramo odločno vpreti natolcevanju, „da hoče „Slovenec“ stari slovanski greh — neslogo — med štajarske Slovence pognati.“ To sumničenje, če ni v slepi strasti prenačeno, je naravnost zlobno. Kar se je prepil med nekdanjimi „starimi“ in „mladimi“ polegeli, smo se tega tako skrbno varovali, kakor sprožiti nabite puške petelina, to nam bo pričal vsak bralec, če tudi ni naš srčni prijatelj. Kar se tiče narodnega čutja in domoljubja, ne damo nikomur prednosti pred sabo, najmanj pa „Slov. Gosp.“ vredniku, to smo že tudi ne enkrat, nego večkrat javno pokazali celó pred sodnijo, česar pak ne moremo sebi reči — vsak. Moremo li toraj mirno požreti natolcevanje, kakor da bi mi, to je: v r e d n i š t v o „Slovenca“, hoteli vrle štajarske rodoljube razcepiti v „stare“ in „mlade“? Kje imaš za to kaj dokazov, „modri“ in „taktni“ „Slov. Gospodar“?

In pri vsem tem — misli li „Slov. Gosp.“, da ima časnikarstvo, akoravno pravijo o njem, da je peta ali vsaj sedma veleoblast v Evropi, res tako moč, da bi moglo pri nas 1. narod razdvojiti, in 2. postavljati kandidate po svoji volji? Kdor to misli, je še mlad vrednik in podoben mladenčku, ki je ravno oficirsko sabljo v roke dobil. Bodimo ponižnejši, stisnimo greben, če nam ne gre vse po volji ali celó od kake strani katero dobimo za uho. Narod naš je — hvala Bogu! — dandanes že toliko izobražen, da o obojih gori omenjenih vprašanjih odločuje sam, toraj ne bo niti pohlevni „Slovenec“, niti hudi „Slovenski Gospodar“ štajarskim volilcem stavil, še manj pa vsiloval kandidatov, volilci si bodo jih že sami zbrali, ne ozirajoč se na „Gosp.“, „Slovenca“ in druge liste. Ne pozabiti, da so slovenski, kakor drugi časniki, le glasila ljudstva, trombe, po katerih se razglasa občno, pa tudi posameznih mnenje; nikakor pa niso diktatorji narodu. Toraj s konja, „Slov. Gospodar“. In kedar ti prehudo zavrže kri, misli na neko hladilno zmes, kateri se pravi po nemški „brausepulver“, če mrzla voda sama ne pomaga. Bodi prepričan, da to zdravilo pomaga, mi vemo to že iz lastne skušnje.

S tem odgovorom smo — mislimo — vestregli željam onih čislanih domoljubov iz štajarskega in drugih krajev, ki so nam poslali pismene odgovore na „Gosp.“ članek. Tiskali jih ne bomo, pač pa jih lahko pogleda „Slov. Gosp.“ — se ve da le v prepisu, da ne bo živel dalje v domišljnji, kakor da bi bil on in le on vir politične in druge modrosti, in da bo vedel, kako je s svojim hribovskim napadom „Slovenca“ pametnim ljudem malo vstregel in da so zarad tega še njegovi prijatelji ne-

voljni ná-nj. „Est modus in rebus“ — to bi moral „Slov. Gospodar“ tudi vedeti, razsajanje med omikanimi ljudmi ni v navadi, dokler so še pri pravi pameti in trezni. Najmanj pak se podá človeku, ki takrat, ko bi bilo na pravem mestu, postaviti se na noge in pokazati „korajžo“, p'od mizo zleze.

Naj nam častiti bralci ne zamerijo, da smo se danes toliko bavili s „Slov. Gospodarjem“; radi tega nismo storili, ali bili smo primorani k temu že zavoljo tega, da ne bo svet in „Gospodar“ mislil, da si na hrbtu damo drva sekati. Vsak ima pravico braniti se krivičnih napadov in to smo storili tudi mi enkrat za vselej.

Razne reči.

— Cerkveno umetništvo. G. M. Schreiner, pasar v Ljubljani, je ravnokar za šentvidsko cerkev na Dolenjskem izdelal krasen ciborij ali obhajilski kelih. Srebrna kupa in stalo sta izdelana prav okusno in čisto v staro-rimskem cerkvenem slogu. Stala kinčajo emajlirane podobe sv. Jožefa, brezmadežne Device Marije in sv. Vida, pokrivalo pa je podobno kroni in je okoli in okoli okinčano z raznobarvami českimi kameni, ter se prav lahko in trdno odpira in zapira. Zlasti lepo in dobro je pozlačenje v ognju in bode dolgo trpelo. Cena precej ve likemu ciboriju je nekaj čez 200 glt. — Ravno tako okusno in umetno kakor ciborij je po navodu č. g. župnika samega izdelan velum ali plajšek, ktere ga je preskrbela gospa Ana Hofbauer-jeva, ki ima zalogo raznega cerkvenega blaga pred mostom, štikala pa v tej stroki jako spretna gospodičina Fani Czerny. Plajšek stane čez 60 glt. in se s posebnim obročem pripne na pokrivalo, na katerem vsled tega prav trdno stoji.

— Družba sv. Mohora. Nabira družbenikov je letos končana. Radostnega srca poročamo, da je vseh tak kakoršnega se letos ni bilo nikdar nadejati. Skoraj po vseh škofijah se je število udov pomnožilo; lani jih je bilo vpisanih 24.412, letos pa jih je družbi pristopilo 25.218, tedaj je število zopet poskočilo za več ko 800 novih udov.

Razgled posameznih je ta-le:

Do danes šteje

Goriška nadškofija	2938 udov.
Krška škofija	2460 „
Lavantinska škofija	8257 „
Ljubljanska škofija	9563 „
Tržaška škofija	1474 „
Sekovska škofija	143 „
Somboteljska škofija	117 „
Zagrebačka nadškofija	122 „
Senjska škofija	93 „
Poreška škofija	16 „
Videmska škofija	11 „
Razne druge škofije	25 „

tedaj je vkup 25.218 udov.

K temu veselemu in tolaživnemu napredku, ki našemu narodu služi pred celim svetom v čast in slavo, so zopet v prvi vrsti pripomogli rodoljubni poverjeniki in prijatelji družbe sv. Mohora; to je sad njihovega prizadevanja, s katerim so neutrudljivo družbo in njen namen narodu priporočevali in k pristopu vabili. Odbor si šteje v sveto dolžnost, da vsem rodoljubom, ki so tudi letos k razvitku družbe sv. Mohora toliko pripomogli, izreka najkrepkejšo zahvalo.

Druga enako vesela prikazen, ktera priča o marljivi delavnosti naših pisateljev, je ta, da je odboru letos došlo toliko rokopisov, kakor nobeno prejšnjih let. Tako n. pr. je odbor

sprejel jako podučno in času primerno povest: „Ponarejeni bankovci“, ktero je spisal slavno-znani slovenski pisatelj J. Jurčič; izvrstni in marljivi pisatelj Fr. Levce je za „Koledar“ povsem korenito in jedernato spisal prezasluzeno življenje našega voditelja in očeta dr. Janeza Bleiweisa, in bralcem slov. Večernic dobro znani pisatelj Iv. Vrhovec je prav zanimivo spisal: „Zakaj smo šli v Bosno in Hercegovino se vojskovat“ in je poslal spomenico, kako se je dne 24. aprila t. l. obhajala svečanost srebrne poroke. Razun teh že sprejetih spisov so bili odboru do 1. majnika t. l. poslani še sledeči rokopisi, ki tekmečujejo za razpisana družbina darila:

- A. Povesti. 1. „Valerija“ — podoba iz Rima; 2. „Črna šola“; 3. „Kako je Kotarjev Peter v Bosni pokoro delal, ker je krompir kradel“; 4. „Iz mojega življenja“; 5. „Čuden par bočkorov“; 6. „Žalostna smrt 3 izdajalcev domovine“; 7. „Vse na svetu se spreminja“; 8. Šopek narodnih slovanskih pripovedek: „Od bratov se učimo, od bratov“; 9–12. Zbirke narodnih pravljic in pripovedek; 13. Pesmi: „Pot v nebesa“, „Samostan“ in „Mozesova slova“.
- B. Životopisi: 1. „Dr. Ignacij Knoblechar“, apostoljski provikar v osrednji Afriki — 2. „Lavdon“; 3. „Stanko Vraz in Urban Jarnik“; 4. „Peter Hitzinger“; 5. „Žiga baron Herberstein“; 6. „Slov. pisatelj 17. stoletja“.
- C. Zgodovinske in popotne črtice: 1. „Bled“; 2. „Novomesto“; 3. „Črnagora“; 4. „Obri ali Avari“; „Požar v prajiriji“.
- D. Prirodopisi: 1. „Mravija“; 2. „Smreka“; 3. „Smreka“.
- E. Podučni spisi raznega zapopadka: 1. „Pogovori nedeljski“; 2. „Desetinsko računstvo“; 3. „Ali smo potrebni berila“; 4. „Župan in občevarje“; 5. „Čujte posestniki, kaj si nakopujete s pokončevanjem gozdov“; 6. „Nove iznajdbe“; 7. „Nekaj o denarjih“; 8. Beseda o „zemljiščinih knjigah“; 9. „Ogovor šolarjev 24. aprila 1879“; 10. Obširna razprava o „pijači“.

Iz tega površnega pregleda je razvidno, kako živahna je letos udeležba pisateljev in koliko raznovrstna je tvar. na, ktero obdelujejo. Rokopise prebirajo sedaj pregledovalci družbinih spisov; darila se bodo prisodila na god družbinega patrona 12. julija t. l.

Eksekutivne dražbe.

28. maja: 1. Počun, iz Velikega Podloga v Krškem. 1. Arko iz Šmarje, 1. Stembov iz Škril. 1. Brezovar z Brezja, 3. Tancig iz Gorenjega Iga, 4. Križman iz Peč, vsi v Ljubljani. 3. Vadnor iz Studenca v Senožeah. Ropret iz Velesevega v Kranji. 3. Ukmar iz Ustij v Vipavi. 2. Lukan iz Šmarce, 2. Jašovec iz Srednje vasi v Kamniku. 2. Gerjol iz Pristave na Vrhniki. 3. Dule iz Zlogajne v Mokronogu.

Loterijske številke 24. maja.

Na Dunaju: 85, 18, 23, 17, 88.
V Gradcu: 29, 81, 90, 73, 40.

Telegrafične denarne cene 26. maja.

Papirna renta 68 35 — Srebrna renta 70 60 — Zlata renta 80 80 — 1860lsto državno posojilo 125 75
Bankinske akcije 843 — Kreditne akcije 266 75 — London 17 20 — — Ces. kr. cekini 5.50. — 20-frankov 9.35.

Gostilna

pri

avstrijskem cesarji,
(Gasthof zum Kaiser von Oesterreich.)

Sv. Petra cesta št. 5, blizu
postaje južne železnice,

je notranje popolnem novo in okusno pripravljena in priporoča svoje sobe po nizki ceni p. n. slav. potovalnemu občinstvu, posebno prečastiti, duhovščini za mnogobrojni obisk. (3)

Restavracija je dobro oskrbljena, izvrstno-dolenjsko vino, dobro Auerjevo pivo, ceno kosilo in večerja je slav. občinstvu na razpolaganje.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.